

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут оперативно-рятувальних сил
Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ
вибіркова

за освітньо-професійною програмою
«Екстремальна та кризова психологія»

підготовки бакалавра у галузі знань
05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 053 Психологія

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2025-2026 навчальний рік.
Протокол від 29.08.2025 № 1

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни
«Психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців екстремального
профілю діяльності»

2025 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація

Навчальна дисципліна «Психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців екстремального профілю діяльності» призначена для вивчення здобувачами спеціальності 053 «Психологія» особливостей психологічного забезпечення професійної діяльності персоналу ДСНС України, а також засвоєння специфіки надання екстреної психологічної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій, в т.ч. воєнного характеру.

Опанування дисципліною суттєво збагатить професійну культуру майбутніх фахівців, сприятиме професійному самовизначенню та формуванню їхньої професійної самосвідомості.

Окрім цього, дозволить ефективно здійснювати функційні обов'язки та долати труднощі в професійній діяльності.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Фомич Микола Володимирович, начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах, кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 246. Номер телефону: 097 677 68 14
E-mail	fomych_mykola@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Стосуються проблем психології діяльності в особливих умовах, психології управління, психології розвитку, психологічного захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності; досвід проектної роботи.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат психологічних наук за спеціальністю 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах». Автор та співавтор 4 колективних монографій, понад 70 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, в тому числі періодичних наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Index Copernicus International.

Загальна інформація	Жогло Ольга Володимирівна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 234. Номер телефону: 096 91 38 287
E-mail	zhohlo_olha@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Стосуються психологічного забезпечення професійної діяльності, проблем психології діяльності в особливих умовах, психології безпеки професійної діяльності
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; організація та проведення наукових досліджень.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у другий та четвертий вівторок кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 234. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

Полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про систему психологічного забезпечення в ДСНС та розвиток професійних умінь, необхідних для ефективного виконання завдань з психологічного супроводу підрозділів ДСНС та надання екстреної психологічної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій, в т.ч. воєнного характеру.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна, вечірня)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Вибіркова	
Навчальний рік	2025-2026	
Семестр	6	6
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	4	4
загальна кількість годин	120	120
кількість модулів	1	1

Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
лекції	24	10
практичні заняття	-	-
семінарські заняття	36	2
самостійна робота (годин)	60	108
індивідуальні завдання	на вибір	
Форма підсумкового контролю	іспит	

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПР 16
Організовувати та надавати невідкладну психологічну допомогу та підтримку особам, які постраждали унаслідок дії стрес-факторів в зоні надзвичайної ситуації.	ПР 21
Реалізовувати комплекс заходів, спрямованих на виявлення рівня придатності особи до діяльності в особливих умовах.	ПР 22
Оцінювати та моніторити соціально-психологічний клімат у колективах, надавати допомогу керівникам у згуртуванні підрозділу, вирішенню потенційних та реальних конфліктних ситуацій.	ПР 23

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Здатність дотримуватися норм професійної етики.	СК 10
Здатність здійснювати психологічний супровід виконання завдань за призначенням.	СК 12
Здатність відновлювати психічні можливості особистості, що були втрачені внаслідок переживання екстремальних подій або непродуктивного переживання життєвої кризи, подолання у свідомості особистості уявлення про безвихідь становища, відновлення захисних сил організму, зміцнення активної особистісної позиції щодо психічного здоров'я та ефективної соціальної поведінки.	СК 15

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

«ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ»

Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС в умовах воєнного стану

Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС

Сутність психологічної служби ДСНС, концептуальні основи психологічного забезпечення у мирний та воєнний періоди. Критерії ефективності діяльності психологічної служби ДСНС. Підготовка кадрів для психологічної служби ДСНС. Аналіз діяльності психологічної служби ДСНС в умовах воєнного стану.

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 6, 9. Доп.: 2-7, 13, 18-20].

Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС

Мета та завдання професійної орієнтації на службу цивільного захисту. Об'єкти та суб'єкти професійної орієнтації в ДСНС. Професійна орієнтація та її складові в системі ДСНС: професійне інформування; попереднє профорієнтаційне консультування.

Література: [Баз.: 3, 7. Доп.: 1, 2, 9, 13].

Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС

Організація та проведення професійно-психологічного відбору на службу цивільного захисту. Вивчення соціально-психологічного клімату в підрозділах ДСНС. Поглиблене психологічне обстеження кандидатів на керівні посади ДСНС. Адаптація молодих працівників ДСНС: рекомендації керівникам підрозділів ДСНС щодо соціально-психологічного забезпечення професійної адаптації персоналу; рекомендації молодим працівникам щодо професійної адаптації. Організація роботи з наставництва молодих працівників ДСНС.

Література: [Баз.: 3, 4, 7. Доп.: 1, 2, 13, 17].

Тема №4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС

Сутність психологічної підготовки. Зміст психологічної підготовки до екстремальної діяльності в умовах воєнного стану. Види психологічної підготовки до екстремальної діяльності в умовах воєнного стану. Вимоги до психологічної підготовки в умовах воєнного стану. Принципи психологічної підготовки. Організація психологічної підготовки. Організаційні форми психологічної підготовки. Проведення занять з психологічної підготовки. Навчальна база психологічної підготовки. Навчальні засоби психологічної підготовки. Заходи безпеки під час проведення психологічної підготовки.

Література: [Баз.: 1, 3, 4, 7. Доп.: 1, 7, 10, 13].

Тема № 5. Психопрофілактична робота з персоналом ДСНС

Сутність психопрофілактичної роботи з персоналом ДСНС в умовах воєнного стану. Підстави для прийняття рішення про проведення додаткової психологічної роботи з персоналом ДСНС. Напрямки психопрофілактичної роботи. Перелік ознак та характеристик, які вказують на наявний рівень нервово-психічної нестійкості працівника ДСНС. Показання до проведення психологічної реабілітації персоналу ДСНС після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій.

Література: [Баз.: 3, 4-6, 10. Доп.: 1, 4, 7, 11, 12, 14].

Тема № 6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС

Психологічне відновлення як напрям та завдання психологічного супроводу персоналу. Технологія mental tutor у психологічному супроводі персоналу ДСНС та членів їх сімей: принципи, мета та завдання. Психологічна декомпресія персоналу ДСНС на етапі відновлення. Психологічна робота із пораненими на госпіальному етапі. Робота із родинами загиблих працівників ДСНС.

Література: [Баз.: 4, 5, 6, 10. Доп.: 4, 7, 11, 12, 14-16].

Тема № 7. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження

Мета діяльності та основні функції кабінету психологічного розвантаження (КПР). Вимоги до облаштування загального інтер'єру КПР. Матеріально-технічне оснащення КПР. Використання музики у роботі КПР. Використання кольору в роботі КПР. Особливості використання КПР у психологічному відновленні персоналу ДСНС після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій: технології роботи.

Література: [Баз.: 4, 7, 10. Доп.: 4, 7, 11, 12, 16].

Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану

Тема № 8. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях

Психологічний захист населення у мирний та воєнний періоди: мета, завдання, правові основи та принципи. Підготовка психолога ДСНС до виїзду на надзвичайну ситуацію в умовах воєнного стану. Організація і робота пункту екстреної психологічної допомоги в умовах воєнного стану. Взаємодія психологів ДСНС та Національної поліції з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим. Основні принципи надання екстреної психологічної допомоги постраждалим. Етапи надання психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій. Психологічний супровід евакуаційний заходів маломобільних груп населення.

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 8, 9. Доп.: 3, 5, 6, 8, 18-20].

Тема №9. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на надзвичайну ситуацію

Специфіка екстреної психологічної допомоги при руховому збудженні. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при апатії. Надання екстреної психологічної допомоги при виникненні страху. Специфіка екстреної психологічної допомоги при ступорі. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при агресії. Надання екстреної психологічної допомоги при істеричі.

Література: [Баз.: 1, 5, 6, 8, 9. Доп.: 3, 5, 6, 8, 18-20].

Тема №10. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні

Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню Київської області у березні-квітні 2022 року. Дії психологів ДСНС під час ліквідації наслідків ракетного удару по ТЦ «Астор» у м. Кременчук Полтавської області. Досвід діяльності психологів ДСНС під час надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок ракетного удару по житловому будинку в місті Умані. Психологічна робота з постраждалими від катастрофічного затоплення в Херсонській та Миколаївській областях. Психологічна підтримка населення м. Харкова в умовах блекауту. Психологічний супровід внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Література: [Баз.: 1, 4, 6, 8, 9. Доп.: 6, 8, 18-20].

Підсумкова модульна робота
Іспит

Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна форма: денна, вечірня)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин за формами навчання				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінар. заняття	самостійна робота*	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1.					
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ					
Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС в умовах воєнного стану					
Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС	11	2	4	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС	15	4	6	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, НТК
Тема № 5. Психопрофілактична робота з персоналом ДСНС	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС	11	2	4	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 7. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, КТР
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	73	16	22	35	
Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану					
Тема № 8. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях	17	4	6	7	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, СПП
Тема № 9. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на НС	13	2	4	7	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема №10. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні	11	2	2	7	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	41	8	12	21	
Підсумкова модульна робота	6	-	2	4	письмові завдання
Разом за модуль 1	120	24	36	60	

Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна форма: дистанційна)

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
лекції		семінар. заняття	самостійна робота*	Поточний контроль	
МОДУЛЬ 1.					
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ					
Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС в умовах воєнного стану					
Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС	10	-	-	10	індивідуальні завдання
Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС	10	-	-	10	індивідуальні завдання
Тема № 4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС	12	2	-	10	індивідуальні завдання, НТК
Тема № 5. Психопрофілактична робота з персоналом ДСНС	10	-	-	10	індивідуальні завдання
Тема № 6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема № 7. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження	10	-	-	10	індивідуальні завдання, КІР
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	76	6	-	70	
Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану					
Тема № 8. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях	12	2	-	10	індивідуальні завдання, СПП
Тема № 9. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на НС	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема №10. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні	12	-	2	10	Презентація індивідуальних завдань
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	36	4	2	30	-
Підсумкова модульна робота	8	-	-	8	письмові завдання
Разом за модуль 1	120	10	2	108	-

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців екстремального профілю діяльності».

Орієнтовна тематики індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти на кафедрі психології діяльності в особливих умовах.

1. Проблеми психологічного забезпечення діяльності персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.
2. Порядок використання психологічної інформації в ДСНС.
3. Особистісні чинники, що визначають процес вибору професії рятувальника.
4. Критерії професійної придатності до служби цивільного захисту.
5. Професіографічний опис основних видів діяльності в межах ДСНС.
6. Адаптивні можливості працівників ДСНС в умовах постійних обстрілів.
7. Особистісні передумови психологічної адаптації персоналу ДСНС до дій в умовах обстрілів і масової загибелі людей.
8. Проблеми наставництва в підрозділах ДСНС.
9. Технології психологічної підготовки персоналу ДСНС до професійної діяльності в умовах воєнних дій.
10. Технології формування позитивного психологічного клімату в колективах підрозділів ОРСЦЗ.
11. Девіантно-деліквентна поведінка персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.
12. Адиктивна поведінка персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.
13. Профілактика відхиленої поведінки у персоналу ДСНС.
14. Психологічні методи регуляції функціональних станів працівників ДСНС.
15. Фізіотерапевтичні методи регуляції негативних функціональних станів працівників ДСНС.

16. Комплекси дихальної та атлетичної гімнастики як засоби психофізичної регуляції тензійних станів працівників ДСНС.

17. Особливості надання психологічної підтримки постраждалим, які знаходяться під завалами.

18. Технології відновлення ресурсів життєздатності персоналу ДСНС, який отримав каліцтво.

19. Використання мобільних застосунків для подолання психотравматизації.

20. Психологічна робота із сім'ями загиблих працівників ДСНС.

21. Психологічна робота з персоналом ДСНС, які пережив полон і тортури.

22. Участь психологів ДСНС у жалобних церемоніях і ритуалах.

23. Психологічні наслідки діяльності персоналу ДСНС в умовах воєних дій.

24. Бойовий стрес у персоналу ДСНС.

25. Кібертерапія у роботі з почуттям провини.

26. Дзеркальна терапія фантомних болей у персоналу ДСНС, які мають травматичну ампутацію кінцівок.

27. Каністерапія у роботі з бойовою психічною травмою.

28. Психологічний супровід евакуації внутрішньо переміщених осіб.

29. Особливості психологічної підготовки: газодимозахисника-рятувальника, піротехніка, КГП.

30. Засоби наочності та їхня роль в психологічній підготовці персоналу ДСНС.

31. Технології візуальної діагностики постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

32. Технології екстреної психологічної допомоги дітям, які переживають втрату.

33. Участь психологів ДСНС в організації життєдіяльності внутрішньо переміщених осіб.

34. Психологічне сортування постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

35. Діяльність закладів вищої освіти ДСНС в умовах воєнного стану.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах:** навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання:**

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття, воркшопи);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички, навчальні симуляції, кейс-метод;
 - науково-дослідна робота;
 - самостійна робота.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: іспит, стандартизовані тести, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень, виконання практичних завдань на психолого-тренувальному комплексі, участь у тактико-спеціальних навчаннях.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних завдань на смузі психологічної підготовки та навчально-тренувальному комплексі, проектної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи та іспиту.

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: іспит

Розподіл балів													
Модуль 1													
Поточний контроль та самостійна робота										Індивідуальні завдання	Підсумкова модульна робота	Іспит	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	до 10	T.Т. 1-10	до 40	100
до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3		до 10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: іспит

Розподіл балів													
Модуль 1													
Поточний контроль та самостійна робота										Індивідуальні завдання	Підсумкова модульна робота	Іспит	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	до 40	T.Т. 1-10	до 40	100
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		до 40		

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти на кафедрі психології діяльності в особливих умовах (розділ «Оцінювання творчих робіт»).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 3 балів:

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію.

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. При виконанні практичних завдань оцінюється вміння правильно підібрати психодіагностичний комплекс, технології психологічної допомоги та вміння їх застосовувати на практиці.

Підсумкова модульна робота здійснюється шляхом проведення письмової контрольної роботи у межах залікового модулю дисципліни.

Кожен варіант підсумкової модульної роботи для здобувачів очної форми навчання складається з блоку тестових та одного ситуаційного завдання; для здобувачів заочної форми навчання – двох теоретичних завдань та одного ситуаційного завдання. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів очної форми навчання при виконанні модульної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

Тестові завдання: вага одного правильно вирішеного тестового завдання становить 1 бал, максимальна кількість балів за правильне вирішення усіх тестових завдань становить 10 балів.

Ситуаційне завдання: максимальна кількість балів за вирішення ситуаційного завдання становить 10 балів. При його оцінюванні береться до уваги: вміння застосовувати знання на практиці – до 4 балів; вміння оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки – до 3 балів; вміння виявляючи особисту позицію, вміло використовувати міжпредметні зв'язки – до 3 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання при виконанні модульної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

Теоретичні завдання: вага одного правильно вирішеного теоретичного завдання становить 5 балів, максимальна кількість балів за правильне вирішення усіх теоретичних завдань становить 10 балів. При вирішенні даного завдання оцінюється глибина знань навчального матеріалу (до 2 балів); аргументованість відповіді (до 2 балів); чіткість та лаконічність відповіді (до 1 бала).

Ситуаційне завдання: максимальна кількість балів за вирішення ситуаційного завдання становить 10 балів. При вирішенні даного завдання оцінюється: вміння застосовувати знання на практиці – до 5 балів; вміння оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки – до 3 балів; вміння виявляючи особисту позицію, вміло використовувати міжпредметні зв'язки – до 2 балів.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання та передбачає перевірку засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами

усного іспиту за екзаменаційними білетами встановленої форми, комплект яких повинен становити 120% від кількісного складу навчальної групи.

Зміст завдань екзаменаційних білетів формується відповідно до програми навчальної дисципліни, відповіді на які повинні відображати вільне володіння здобувачами обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Тривалість усного іспиту для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на підготовку та відповідь здобувача). Для уточнення рівня володіння матеріалом дисципліни екзаменатор може задавати додаткові питання.

Здобувач допускається до складання іспиту, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання іспиту з дисципліни допускається не більше двох разів.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення іспит переривається та продовжується вже після відбою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив поставлених завдань;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 5 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

5 балів – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

4 бали – робота виконана у повному обсязі із дотриманням визначеної структури за виключенням деяких елементів. Робота містить аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

3 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, окремі висновки. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі,

конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно випливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної недоброчесності;

Проектна діяльність: 5 балів – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Наявний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

4 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому

матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

3 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

2 бали – робота виконана частково. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження. Використані методи переважно вжито доцільно. Містяться часткові висновки. Презентація проекту перевантажена текстом, доповідач слабо орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з грубими помилками;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження або вони відсутні. Використані методи недоцільні. Містяться часткові висновки. Презентація проекту відсутня, доповідач не орієнтується у поданому матеріалі;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності.

Перелік завдань для підготовки до іспиту

1. Розкрити зміст завдань психологічної служби ДСНС у мирний та воєнний періоди.

2. Охарактеризувати нормативно-правове забезпечення діяльності психологічної служби ДСНС.

3. Проаналізувати критерії ефективності діяльності психолога ДСНС.

4. Розкрити особливості підготовки кадрів для психологічної служби ДСНС.

5. Проаналізувати діяльність психологічної служби ДСНС в умовах воєнного стану.

6. Розкрити мету та завдання професійної орієнтації на службу цивільного захисту.

7. Визначити об'єктів та суб'єктів професійної орієнтації в ДСНС.

8. Розрити сутність і зміст професійної орієнтації, її складових в ДСНС.

9. Проаналізувати особливості організації та проведення професійно-психологічного відбору персоналу на службу цивільного захисту.

10. Розкрити особливості вивчення соціально-психологічного клімату в підрозділах ДСНС.

11. Охарактеризувати процес адаптації молодих працівників ДСНС.

12. Розкрити особливості роботи з наставництвом молодих працівників ДСНС.

13. Розкрити сутність психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

14. Проаналізувати зміст психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

15. Дати характеристику видам психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

16. Охарактеризувати вимоги до психологічної підготовки персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.

17. Проаналізувати принципи психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

18. Розкрити організаційні форми психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

19. Визначити особливості проведення занять з психологічної підготовки персоналу ДСНС до діяльності в умовах воєнного стану.

20. Розкрити завдання та обґрунтувати вимоги до навчальної бази психологічної підготовки персоналу ДСНС.

21. Дати характеристику навчальним засобам психологічної підготовки персоналу ДСНС.

22. Розкрити сутність психопрофілактичної роботи з персоналом ДСНС в умовах воєнного стану.

23. Обґрунтувати підстави для прийняття рішення про проведення додаткової психологічної роботи з персоналом ДСНС.

24. Розкрити види та особливості адиктивної поведінки персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.

25. Охарактеризувати напрямки психопрофілактичної роботи з персоналом ДСНС.

26. Визначити та обґрунтувати ознаки і характеристики, які вказують на наявний рівень нервово-психічної нестійкості працівника ДСНС.

27. Обґрунтувати показання до проведення психологічної реабілітації персоналу ДСНС після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій.

28. Розкрити особливості психологічної роботи із сім'ями загиблих працівників ДСНС.

29. Розкрити мету діяльності та основні функції кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС.

30. Охарактеризувати вимоги до облаштування загального інтер'єру кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС.

31. Надати рекомендації щодо матеріально-технічного забезпечення кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС.

32. Розкрити особливості використання музики у роботі кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС.

33. Розкрити особливості використання кольору в роботі кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС.

34. Охарактеризувати можливості КІР у психологічному відновленні персоналу ДСНС після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій: технології роботи.

35. Розкрити сутність та зміст психологічного захисту населення.

36. Охарактеризувати правові основи психологічного захисту населення в умовах воєнного стану.

37. Проаналізувати принципи психологічного захисту населення.

38. Розкрити особливості підготовки психолога ДСНС до виїзду на надзвичайну ситуацію воєнного характеру.

39. Визначити особливості організації і роботи пункту екстреної психологічної допомоги в умовах воєнного стану.

40. Розкрити особливості взаємодії психологів ДСНС та Національної поліції з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим.

41. Дати характеристику основним принципам надання екстреної психологічної допомоги постраждалим.

42. Охарактеризувати заходи безпеки під час надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій.

43. Розкрити правила встановлення психологічного контакту з постраждалими в умовах надзвичайної ситуації.

44. Дати характеристику етапам надання психологічної допомоги постраждалим в умовах надзвичайної ситуації.

45. Розкрити особливості психологічного сортування постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

46. Проаналізувати технології візуальної діагностики постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

47. Розкрити специфіку екстреної психологічної допомоги постраждалим при руховому збудженні.

48. Розкрити особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим при апатії.

49. Надати рекомендації щодо технік екстреної психологічної допомоги постраждалим при виникненні страху.

50. Проаналізувати специфіку екстреної психологічної допомоги постраждалим при ступорі.

51. Розкрити особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим при агресії.

52. Надати рекомендації щодо технік екстреної психологічної допомоги постраждалим при істерії.

53. Розкрити сутність та зміст психологічного відновлення персоналу ДСНС.

54. Охарактеризувати принципи роботи психолога ДСНС (mental tutor) на етапі відновлення персоналу.

55. Розкрити мету та завдання психологічного відновлення персоналу ДСНС (mental tutor).

56. Проаналізувати особливості технології психологічної декомпресії персоналу ДСНС на етапі відновлення.

57. Розкрити особливості психологічної роботи із пораненими працівниками ДСНС на госпільному етапі.

58. Розкрити особливості психологічної роботи із родинами загиблих працівників ДСНС.

59. Розкрити особливості участі психологів ДСНС у жалобних церемоніях і ритуалах.

60. Охарактеризувати особливості психологічного супроводу внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.

Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019. № 565 (зі змінами).

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки бакалавра в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія. Черкаси: НУЦЗ України.

Базова література

1. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навч. посіб. / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с.

2. Кодекс цивільного захисту України : закон України, 02.10.2012 р., № 5403-VI. URL: <http://surl.li/fiacab>.

3. Кришталь М.А. Психологічне забезпечення професійної діяльності працівників пожежно-рятувальних підрозділів МНС України : навч. посіб. Черкаси : АПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2011. 226 с.

4. Наказ МВС України від 31.08.2017, № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій». URL: <https://cutt.ly/ITk0vqW>.

5. Протоколи надання психологічної підтримки та допомоги персоналу ДСНС та членам їх сімей: посібник / Кердивар В.В., Овсяннікова Я.О., Перелигіна Л.А., Платонов В.М., Похілько Д.С. Харків: Факт, 2024. 154 с.

6. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посібн. / Кузікова С., Зликов В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.

7. Психологія діяльності в особливих умовах : навч. посіб. / за заг. ред. проф. М.А. Криштала. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.

8. Оніщенко Н.В. Екстрена психологічна допомога в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : Право, 2014. 584 с.

9. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту : колективна монографія / за ред. Р. Мугаверо, В. Андронова та М. Кустова. Харків-Рим. 2023. 238 с.

10. Фомич М.В., Кришталь М.А., Мохнар Л.І., Дячкова О.М., Чередниченко Т.В. Сучасні форми та методи роботи психолога в кабінеті психологічного розвантаження персоналу ДСНС України: монографія. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2023. 198 с.

Допоміжна література

1. Білошицький В.І., Гангал А.В., Стукан С.О., Бех С.М. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Київ: НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2020. 138 с.

2. Наказ ДСНС України від 05.12.2018 № 707 «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту». URL: <http://surl.li/tooion>.

3. Наказ МВС України від 19.07.2023 № 594 «Про затвердження Порядку взаємодії психологів Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної поліції України під час дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях з питань надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій». URL: <https://surl.li/wysqhi>.

4. Наказ МВС України від 15.01.2024 № 27 «Про затвердження Плану здійснення психологічного супроводу військовослужбовців Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, поліцейських та осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, членів їх сімей під час дії воєнного стану та професійного відбору психологів (mental tutor)».

5. Наказ ДСНС України від 26.11.2024 №1250 «Про затвердження Методичних рекомендацій для осіб рядового, начальницького складу та працівників ДСНС, які беруть участь у заходах з евакуації маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю». URL: <https://surl.li/whkcmv>.

6. Наказ ДСНС України від 29.11.2024 №1277 «Порядок дій психологів ДСНС з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій».
7. Наказ МВС України від 02.01.2023 № 1 «Про затвердження програми психологічної підтримки за принципом «рівний-рівному» для навчання консультантів».
8. Оніщенко Н.В., Тімченко О.В., Ціцей Р.М. Особливості встановлення психологічного контакту психолога ДСНС з постраждалими в умовах надзвичайної ситуації : монографія. Харків : НУЦЗУ, КП «міська друкарня», 2014. 156 с.
9. Оніщенко Н. В., Платонов В. М. Професіографічний аналіз діяльності піротехнічних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій: монографія. Харків: ФОП Панов А. М., 2024. 144 с.
10. Психологічна підготовка військовослужбовців ЗСУ до перебування в умовах різкої зміни бойової обстановки та умовах примусової ізоляції: метод.реком. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 108 с.
11. Психолого-корекційний практикум травм війни : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 396 с.
12. Психологічна робота з військовослужбовцями-учасниками бойових дій на етапі відновлення. Методичний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 283 с
13. Сірко Р.І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах: монографія. Львів, «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 482 с.
14. Світлична Н.О., Перелигіна Л.А., Афанасьєва Н.Є. Соціально-психологічні чинники збереження психологічного здоров'я працівників ДСНС : монографія. Харків : ХНАДУ, 2016. 296 с.
15. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту : монографія. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 324 с.
16. Титаренко Т.М. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій. Київ : КНТ, 2023. 218 с.
17. Фомич М.В., Кришталь М.А., Теслюк П.В. Психологічні особливості розвитку професійно важливих якостей начальників караулів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту : монографія. Черкаси: видавець Ю. Чабаненко, 2014. 166 с.
18. Фомич М.В., Мохнар Л.І. Екстрена психологічна допомога постраждалим внаслідок ракетного удару по ТЦ «АМСТОР» у місті Кременчуці. *Вісник Національного університету оборони України*, 2023. 76(6), 193–199. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-193-199>.
19. Fomych M.V. Emergency psychological assistance to victims of war in Ukraine (on the example of the population of the city of Borodyanka, Kyiv region). *Revista Inclusiones*, 2023. 10 (3). 98-106. <https://doi.org/10.58210/fprc3474>.
20. Фомич М. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах масової загибелі населення внаслідок ракетного удару по житловому будинку в місті Умані. *Вісник Національного університету оборони України*, 2024. 81(5), 163–168. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-81-5-163-168>.

Інформаційні ресурси

1. Бібліометрика української науки. URL : <https://nbuviar.gov.ua>.
2. Електронна бібліотека закладів вищої освіти ДСНС. URL : <https://elibrary.net.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Цифровий репозитарій наукових праць НУЦЗ України URL : <http://repositsc.nuczu.edu.ua>.
5. Open Library. Режим доступу: <https://openlibrary.org>
6. Open Science in Ukraine (OSU). Режим доступу: <https://openscience.in.ua>.
7. ORCID. URL : <https://orcid.org>.
8. ResearchGate. URL : <https://www.researchgate.net>.
9. Scopus. URL : <https://www.scopus.com>.
10. Web of Science. URL : <https://access.clarivate.com>.

Розробник:

начальник кафедри психології
діяльності в особливих умовах
кандидат психологічних наук, доцент

Микола ФОМИЧ